

Esiotsalt oli Südi-sigilamine üksnes Hiina-maa suurisugu naisterahwa toimetuseks, kuni aeg aastalt osi rahva keskel laiemole paikus. Kokkuhavat-sahesaa aasta ümber e. Kr. s. iestutati juba igaskohas moorimart ja -puid ja kasvatati Südi-rööwukuid, kuid ülemal nimetatut wana aegne raamat räägib. Hiinalised pidasid kasolisko fauba-wara vöreraste eest warjul, et keegi nende riituse hallikat tundma ei soaks. Nemad müüsiwad Südi-lõnga ja riet vörerale maile, aga ei kuusutanud keslegile, kust Südi pidi tehtama; ja üks kindel riigi-käsk ähvardas igamehele surma, kes Südi-rööwukuid vörerale maale müüs. Sellepärast ei saanud vörerab kaupmeched iol Südisündimise otsust, ja ei või imeks vanna, kui aega mõõda mitmesugused vaelarvamised töusid; nõnda räägiti mõnes paigas, et Süd puie otsas pidi kasvatama. India rahwas sobitas föigerobsemat Südikaupa Hiinalastega, ja tehti India-maal paljo Südi-riet, mis Võõnitsia kaupmeched oma laevadega igale poole wedasid. — Tuhat 6 sada aastat e. Kr. s. tunneni Südi-riet suba Egiptuses ja Weiss-Asias, kust Mooses kirsotab sel aaval, kui fogoduse telgiehitamisest räägib, et mitmeid farwa Südi-teki pühade telgi ehitamiseks pidi vörerama (2. Mos. 26, 1.)

Võõnitsia rahval olid Lütruse linnas mitmed kongas, jalad, kus peal Hiina-maal toodud Südilõngad kongaks lõksutati, enne kui faubale viidi. Nende kuulsad fauba-laewad töivad Südi ka Euroopa maale. Suure Makedonia-maa kuninga Aleksandri valitsuse aaval toodi esimest Südi-riet Kreiga maale ja ühemine saiwad Kreegalased kaa Südi-rööwukaid tundma.

Südli näib manal aaval Süd ja Südi-rie väga orwolise kaup olevald olnud, mis suures hinnas seisib, et föige riitamaail rahwail visut Südi-riet oli. Rooma rahwas sai paljo ühemine Südi tundma, ja kui üks kuulus Rooma valitsuse, Egiptuse maalt tagasi tulles, ülesford Südirätikuid pääseste terade warjuts wälja läksid lahutada, hakaas rahwas selle

raieslawa ubhusse pärast mädesama. Südi-riet ei müübud muido kui kaalz járel ja tehtii sellepärast nii peenelehes, et tie kui ömbliso rõõt wäljanäitas. Ühemine hakati pool-Südi-riet tegema, mis natuse passem ja odavam oli. 550 aastad p. Kr. s. tulid faks mnnka Konstantinopeli linna ja rääkisivad, kuid uemad Hiina-maal käies salamahhi olid näinud, kust Südi tebakte, ja et nende arvates kaa Südirööwukaid sün woiks kasvatada, kui oga libliku mune saakse. Keiser Justinian tõutas neile suurt valka, kui uemad Hiina-maale tagasi läbässid ja sealt Südi-rööwufu mune toosid. — Mungad lääsid tagasi ja varastasid salamahhi elowaewaga liblike mune, mis seejänenestatud leppis önnelikult õratöövad, et Hiinalased nende petliko wargust ei näinud. Konstantinopelis pandi munad sõnnilo lava soea auduma ja toideti wäljaautud eloakad moortimarsapuu lehtedega; ja osi läks forraliste siginemama. Nüüd iestutati igale poole morrimarsapuid ja kasvatati aast aastast rohkemine Südirööwukuid. Vaat sada aastat ühemine hakati Südirööwukaid ka Hispania-maal kasvatama, kus piisakesed eloakad niisama hästi siginevad, ja kust neid aega mõõda Euroopa lõunepoolise maale laiemale lahutati; aga Inglismaal ei läinud nende üigidus mitte forrale.

Prantsuse maale toodi esimesed Südi-rööwukad 1440mal aastal p. Kr. s., oga läks Südi eriam poolteist sada aastat aega, enne kui lugu forrale sai, kust et alaline sõda ja waenvaeg kaseliko aasia siginemist õrakeelas. Saksa maale toodi Südi-rööwukud 1598 aastal, aga wajt meie päivil hakatasid seal neid rohlemine losutama, ja läheb mitmes paigas lõunepool Saksa macl Südi-tegemine hästi edasi.

Südirööwuka munad on jämeda liivasõmera suurused ja läätsekombel ümmargused. Munakese sees leitakse piiss kolast märga, kust rööwuk süninib. Wihm, kulum ja lumi ei tee munadele talvel midagi wiga; ja kewadel — kui moortimarsapuud parajast lehte puhkewad poewad rööwukud